

УКРАЇНА

ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ОДЕСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ

вул. Канатна, 83, к. 821, м. Одеса, 65107, тел/факс: (048)728-38-60, 725-85-21, 728-33-77,
E-mail: odesa_ocssdm@ukr.net Код ЄДРПОУ 20992179

17.08.2021 № 06/01 - 1171

Директорам центрів соціальних
служб

Директорам центрів надання
соціальних послуг

Головам територіальних
громад

*Щодо шляхів передачі
туберкульозу в умовах пандемії*

Шановні колеги!

Туберкульоз - інфекційне захворювання, що викликається *Mycobacterium tuberculosis*. Найчастіше уражає легені та у цій формі є заразним, але може вражати майже всі системи та органи окрім волосся, нігтів та зубів.

Туберкульоз не передається:

- аліментарним шляхом;
- контактним шляхом;
- вертикальним шляхом.

Єдиним шляхом передачі туберкульозу є повітряний.

Інфекційний аерозоль це повітряно-крапельна суміш, що містить Мікобактерії туберкульозу (МБТ), оточені часточками слизу, слини, що виштовхуються з органів дихання у навколишнє середовище під час респіраторних актів хворої на туберкульоз легень людини, або штучно утворений аерозоль.

За оцінками, приблизно одна чверть населення світу заражена туберкульозними бактеріями - латентний туберкульоз. Лише 5-15% цих людей захворіють на активний туберкульоз. Решта мають туберкульозну інфекцію, але не хворі і не можуть передати хворобу.

Систематичне тестування та лікування латентного туберкульозу (ЛТБІ) слід проводити у наступних категоріях осіб:

- дорослі, підлітки, діти та немовлята, які живуть з ВІЛ;
- дорослі, підлітки, діти та немовлята, які мали контакт з хворим на легеневий туберкульоз;

- працівникам харчової промисловості;
- працівникам протитуберкульозної служби;
- працівникам дитячих закладів.

Які фактори зумовлюють інфікування:

- ✓ джерело інфекції (людина, яка кашляє, виділяє часточки слизу різного діаметру);
- ✓ інфекційний аерозоль (через декілька хвилин більші часточки починають осідати. Через декілька годин у повітрі залишаються тільки найдрібніші часточки);
- ✓ сприйнятливий організм (найдрібніші часточки проникають глибоко до альвеол і зумовлюють зараження).

На що і як ми можемо вплинути:

- ✓ тривалість контакту із хворим, який виділяє МБТ;
- ✓ концентрацію інфекційного аерозолу в повітрі;
- ✓ стан захисних сил організму;
- ✓ вірулентність МБТ.

З метою зменшення концентрації аерозолу в повітрі впроваджують наступні заходи інфекційного контролю:

- використовують природну (провітрювання) та припливно-витяжну вентиляцію (загальну і локальну);
- забезпечують носіння масок хворими особами.

Симптоми, які характерні для туберкульозу:

- ✓ нічна пітливість;
- ✓ слабкість;
- ✓ зменшення ваги;
- ✓ температура 37-37,2°C, більше у вечірній час;
- ✓ кашель більше 2 тижнів;
- ✓ наявність мокротиння і можливе кровохаркання;
- ✓ біль в грудній клітині;
- ✓ задишка.

Перелік осіб, віднесених до груп підвищеного ризику захворювання на туберкульоз:

- ВІЛ-інфіковані особи;
- особи, які контактують з хворими на туберкульоз (сімейні чи професійні контакти);
- особи із захворюваннями, що призводять до послаблення імунітету;
- курці, особи, що зловживають алкоголем чи вживають наркотики;
- іммігранти та біженці з регіонів з високою захворюваністю на туберкульоз;
- особи, що перебувають за межею бідності, безробітні;
- особи без визначеного місця проживання;
- пацієнти психіатричних закладів;
- затримані та особи, які перебувають під вартою при відправленні їх до ізоляторів тимчасового тримання, особи, які утримуються або звільнилися з

установ виконання покарань, а також особи, щодо яких встановлено адміністративний нагляд;

- працівники пенітенціарних установ, психіатричних закладів та працівники закладів охорони здоров'я, які мають часті контакти з хворими на туберкульоз особами, проводять відповідні дослідження та аналізи.

Відповідно до Порядку проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів на туберкульоз затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15.05.2014 № 327, обов'язкові профілактичні медичні огляди на туберкульоз проводяться з метою своєчасного виявлення хворих на туберкульоз і осіб, інфікованих мікобактеріями туберкульозу, для запобігання поширенню цього захворювання.

Медичні огляди проводяться в закладах охорони здоров'я незалежно від підпорядкованості та рівнів надання медичної допомоги при зверненні особи за медичною допомогою.

Медичні огляди у державних та комунальних закладах проводяться безоплатно.

Медичні огляди включають:

- опитування особи або її законного представника, які звертаються за медичною допомогою;
- фізикальне обстеження особи (огляд, перкусія, пальпація, аускультация, вимірювання маси тіла);
- рентгенівське обстеження за результатами опитування та фізикального обстеження;
- бактеріологічне дослідження мокротиння на наявність збудника туберкульозу за результатами опитування та фізикального обстеження;
- обстеження дітей з використанням специфічних внутрішньошкірних тестів за результатами опитування та фізикального обстеження.

Медичним оглядам підлягають наступні категорії осіб:

1. малолітні та неповнолітні особи - щороку;
2. працівники окремих професій, виробництв та організацій, професійна діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення та/або виконанням робіт, під час здійснення яких є високий ризик зараження збудником захворювання на туберкульоз інших осіб, - до прийняття на роботу та надалі - щороку;
3. студенти вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації - перед початком проходження виробничої практики, що передбачає виконання робіт, зазначених у підпункті 2 цього пункту;
4. особи, стосовно яких суд обрав запобіжний захід у вигляді взяття під варту, - протягом першої доби з моменту взяття під варту;
5. особи, які тримаються в установах виконання покарань, - під час прибуття до цих установ, а надалі - не рідше одного разу на рік та за місяць до звільнення, про що робиться відповідний запис у довідці про відбуття покарання;
6. особи, звільнені з установ виконання покарань, - протягом місяця після прибуття до місця проживання чи перебування;

7. особи, віднесені до груп підвищеного ризику захворювання на туберкульоз, - щороку.

Які фактори впливають на зниження ризиків інфікування туберкульозом на робочому місці:

- впровадження програми покращення здоров'я працівників (обов'язкове, контрольоване щорічне проходження профілактичних оглядів, звернення до лікаря при проявах будь яких скарг, страхування і т.д.);
- запровадження на рівні закладу заходів інфекційного контролю (адміністративних, інженерних та індивідуальних).

Туберкульоз є одним з найбільш небезпечних та підступних захворювань, яке проявляється серйозними симптомами тоді, коли вже завдано значної шкоди здоров'ю. В свою чергу з метою покращення заходів щодо виявлення цього захворювання Міністерством охорони здоров'я України було розроблено та впроваджено скринінгову анкету для виявлення людей, які потребують обстеження на туберкульоз.

Слід пам'ятати, що туберкульоз передається через повітря, тільки людина, що має легеневий туберкульоз може бути інфекційно - небезпечною.

Якщо є симптоми характерні для туберкульозу необхідно звертатися до сімейного лікаря або фтизіатра та пройти обстеження.

Матеріали взято та доповнено з презентації підготовленої Обласною громадською організацією «Клуб взаємодопомоги «Життя плюс».

Додаток: презентація.

З повагою

Директор

Ольга ПАШКО